

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2010. gada 2. martā*

Apvienotās lietas C-175/08, C-176/08, C-178/08 un C-179/08

par lūgumiem sniegt prejudiciālus nolēmumus atbilstoši EKL 68. un 234. pantam, ko *Bundesverwaltungsgericht* (Vācija) iesniegusi ar 2008. gada 7. februāra un 31. marta lēmumiem, kas Tiesā saņemti 2008. gada 29. aprīlī, tiesvedībā

Aydin Salahadin Abdulla (C-175/08),

Kamil Hasan (C-176/08),

Ahmed Adem,

Hamrin Mosa Rashi (C-178/08),

Dler Jamal (C-179/08)

* Tiesvedības valoda — vācu.

pret

Bundesrepublik Deutschland.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] un P. Linda [*P. Lindh*], tiesneši K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Šimans [*K. Schiemann*], P. Kūris [*P. Kūris*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 2. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— A. Salahadina Abdullas [*A. Salahadin Abdulla*] vārdā — A. Leksa [*A. Lex*], *Recht-sanwältin*,

— K. Hasana [*K. Hasan*] un D. Džamala [*D. Jamal*] vārdā — T. Grīners [*T. Grüner*], *Rechtsanwalt*,

- A. Adema [*A. Adem*] un H. Mosas Raši [*H. Mosa Rashi*] vārdā — K. Heidemans [*C. Heidemann*], *Rechtsanwalt*,

- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], K. Blaške [*C. Blaschke*] un N. Grafs Victums [*N. Graf Vitzthum*], pārstāvji,

- Itālijas valdības vārdā — I. Bruni [*I. Bruni*], pārstāve, kurai palīdz Dž. Albencio [*G. Albenzio*], *avvocato dello Stato*,

- Kipras valdības vārdā — D. Lisandru [*D. Lysandrou*], pārstāvis,

- Apvienotās Karalistes valdības vārdā — V. Džeksone [*V. Jackson*], pārstāve, kurai palīdz T. Vards [*T. Ward*], *barrister*,

- Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — M. Kondu-Dirande [*M. Condou-Durande*], kā arī F. Erlbahers [*F. Erlbacher*] un F. Hofmeisters [*F. Hoffmeister*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2009. gada 15. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālus nolēmumus ir par to, kā interpretēt Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp., un kļūdas labojums OV 2005, L 204, 24. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva”), 11. panta 1. punkta e) apakšpunktu, kas aplūkots kopā ar šīs pašas Direktīvas 2. panta c) punktu.

- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar strīdiem attiecīgi starp A. Salahadinu Abdullu, K. Hasanu, A. Ademu un viņa laulāto H. Mosu Raši, kā arī D. Džamalu (turpmāk tekstā visi kopā — “prasītāji pamata lietā”), Irākas valstspiederīgajiem, un *Bundesrepublik Deutschland* [Vācijas Federatīvo Republiku], ko pārstāv *Bundesministerium des Innern* (Federālā iekšlietu ministrija), kuru pašu pārstāv *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālais Migrācijas un bēgļu birojs, turpmāk tekstā — “*Bundesamt*”) par to, ka pēdējais minētais atcēlis viņu bēgļa statusu.

Atbilstošās tiesību normas

Konvencija par bēgļu statusu

- 3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), stājās spēkā 1954. gada

22. aprīlī. Šī konvencija tika papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Protokolu par bēgļa statusu, kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā — “Ženēvas konvencija”).

- 4 Saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. panta A daļas 2. punkta pirmo daļu termins “bēglis” ir attiecināms uz jebkuru personu, kas “sakarā ar labi pamatotām bailēm no vajāšanas pēc rases, reliģijas, tautības, piederības īpašai sociālai grupai pazīmēm vai politiskās pārliecības dēļ atrodas ārpus savas pilsonības valsts un nespēj vai sakarā ar šādām bailēm nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību; personu, kam nav pilsonības un kas, atrodoties ārpus savas iepriekšējās mītnes zemes, šādu notikumu rezultātā nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties”.
- 5 Minētās konvencijas 1. panta C daļas 5. punktā ir noteikts:

“Šo Konvenciju pārtrauc pielietot attiecībā uz jebkuru personu, kas atbilst A daļas noteikumiem, ja tā:

[..]

5. ilgāk nevar atteikties pakļauties savas pilsonības valsts aizsardzībai tādēļ, ka apstākļi, kuru sakarā tā tikusi atzīta par bēgli, vairs nepastāv;

ar noteikumu, ka šis paragrāfs [punkts] neattiecas uz bēgli, kas atbilst šī panta A daļas 1. punktam un spēj uzrādīt pietiekami svarīgus iemeslus iepriekšējās vajāšanas sakarā, lai atteiktos pakļauties savas pilsonības valsts aizsardzībai.”

Savienības tiesiskais regulējums

- 6 LES 6. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti 2000. gada 7. decembra Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kura pielāgota Strasbūrā, 2007. gada 12. decembrī, un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.”

- 7 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā — “Harta”) 18. pantā ir noteikts:

“Patvēruma tiesības garantē, ievērojot noteikumus, kas ietverti [Ženēvas Konvencijā], kā arī saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību.”

8 Direktīvas preambulas otrajā un trešajā apsvērumā ir noteikts:

“(2) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tamperē īpašā sanāksmē vienojās izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu [...] Ženēvas konvencijas [...] pilnīga un visaptveroša piemērošana, tādējādi apstiprinot neizraidīšanas principu un nodrošinot, ka nevienu personu neizdod atpakaļ vajāšanai.

(3) Ženēvas konvencija [...] [veido] pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam.”

9 Direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā ir precizēts:

“Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti [Hartā]. Šī direktīva jo īpaši cenšas nodrošināt, ka pilnībā tiek respektēta cilvēka cieņa un patvēruma pieteikuma iesniedzēja un viņu pavadošo ģimenes locekļu tiesības uz patvērumu.”

10 Direktīvas preambulas sešpadsmitais un septiņpadsmitais apsvērumi ir formulēti šādi:

“(16) Jānosaka obligātie standarti bēgļu statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.

- (17) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē.”

11 Direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“Šīs direktīvas mērķis ir noteikt obligātos standartus, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, un piešķirtās aizsardzības saturu.”

12 Saskaņā ar šīs Direktīvas 2. panta a), c)–e) un g) punkta noteikumiem:

“a) “starptautiska aizsardzība” ir bēgļa un alternatīvais aizsardzības statuss, kā noteikts d) un f) [apakšpunktā];

[..]

c) “bēglis” ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras piederīgais šī persona ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzībai, vai bezvalstnieks, kas, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ,

kā minēts iepriekš, nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas 12. pants;

- d) “bēgļa statuss” nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par bēgli;

- e) “persona, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību” ir trešās valsts valstspiederīgais [..], ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī [..], tai draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, [..] un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzībai;

[..]

- g) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais [..], kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvo aizsardzības statusu [..].”

¹³ Direktīvas 13. un 18. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis piešķir bēgļa statusu vai alternatīvo aizsardzības statusu trešās valsts valstspiederīgajiem, kas atbilst, attiecīgi, šīs pašas direktīvas II un III vai II un V nodaļā paredzētajiem nosacījumiem.

- 14 Direktīvas 4. pantā, kas ir iekļauts tās II nodaļā ar nosaukumu “Starptautiskās aizsardzības pieteikumu novērtēšana”, ir definēti nosacījumi faktu un apstākļu novērtēšanai un tā 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.”

- 15 Direktīvas 4. panta 3. punktā ir precizēti apstākļi, kas ir jāņem vērā, lai individuāli novērtētu aizsardzības pieteikumu.
- 16 Saskaņā ar Direktīvas 4. panta 4. punktu “fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai [...] vai tiešiem šādas vajāšanas [...] draudiem, ir nopietna norāde uz pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas [...], ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana [...] netiks atkārtota”.
- 17 Direktīvas 5. panta 1. punktā, kas arī ir iekļauts tās II nodaļā, ir piebilsts, ka pamatotas bailes no vajāšanas var pamatoties uz notikumiem, kas risinājušies, kopš pieteikuma iesniedzējs atstājis izcelsmes valsti.
- 18 Direktīvas 6. pantā, kas ir iekļauts minētajā II nodaļā un kura virsraksts ir “Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki”, ir noteikts:

“Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki ir:

- a) valsts;

- b) partijas vai organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu;

- c) nevalstiski dalībnieki, ja var apliecināt, ka a) un b) apakšpunktā minētie dalībnieki, ieskaitot starptautiskās organizācijas, nav spējīgi vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu, kā noteikts 7. pantā.”

¹⁹ 7. panta 1. un 2. punktā, kas ir iekļauts tajā pašā nodaļā un kura virsraksts ir “Aizsardzības dalībnieki”, ir noteikts:

“1. Aizsardzību var nodrošināt:

- a) valsts vai

- b) partijas vai organizācijas, ieskaitot starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu.

2. Aizsardzību parasti nodrošina, 1. punktā minētajiem dalībniekiem veicot pamatotus pasākumus, lai novērstu vajāšanu vai smagu kaitējuma ciešanu, cita starpā, uzturot

efektīvu tiesību sistēmu, lai atklātu, apsūdzētu un sodītu par darbībām, kas veido vajāšanu vai smagu kaitējumu, un pieteikuma iesniedzējam ir pieeja šādai aizsardzībai.”

- 20 Direktīvas 9. panta 1. un 2. punktā, kas ir iekļauts tās III nodaļā ar nosaukumu “Kvalificēšana par bēgli”, ir definētas vajāšanas darbības. Tā 3. punktā ir noteikts, ka ir jābūt saiknei starp Direktīvas 10. pantā minētajiem vajāšanas iemesliem un šīm vajāšanas darbībām.
- 21 Direktīvas 10. panta 1. punktā, kas arī ir iekļauts tās III nodaļā un kura virsraksts ir “Vajāšanas iemesli”, ir noteikti apstākļi, kas ir jāņem vērā, lai novērtētu katru no pieciem vajāšanas iemesliem.
- 22 Direktīvas 11. pantā, kas ir iekļauts tajā pašā nodaļā un kura virsraksts ir “Izbeigšana”, ir noteikts:

“1. Trešās valsts valstspiederīgais [...] izbeidz būt bēglis, ja viņš vai viņa:

[..]

- e) vairs nevar atteikties no savas valstspiederības valsts aizsardzības, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš vai viņa tika atzīts(-a) par bēgli;

[..]

2. Izskatot 1. punkta e) [..] apakšpunktu, dalībvalstis ņem vērā, vai apstākļu maiņa ir tik nozīmīga un vai tai ir tik pastāvīgs raksturs, ka bēgļa bailes no vajāšanas vairs nevar uzskatīt par pamatotām.”

²³ Direktīvas 14. pantā ar virsrakstu “Bēgļa statusa atcelšana, izbeigšana vai atteikums to pagarināt”, kas ir iekļauts tās IV nodaļā, kuras nosaukums ir “Bēgļa statuss”, ir noteikts:

“1. Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgo [..] bēgļa statusu, ko piešķirusi [kompetenta] struktūra, ja viņš vai viņa izbeidzis būt bēglis saskaņā ar 11. pantu.

2. Neskarot 4. panta 1. punktā noteikto bēgļa pienākumu darīt zināmus visus būtiskos faktus un sniegt visu attiecīgo viņa/viņas rīcībā esošo dokumentāciju, dalībvalsts, kas piešķirusi bēgļa statusu, individuāli par katru personu parāda, ka attiecīgā persona izbeigusi būt bēglis vai nekad nav bijusi bēglis saskaņā ar šā panta 1. punktu.

[..]”

²⁴ Direktīvas 15. pantā ar virsrakstu “Smags kaitējums”, kas ir iekļauts tās V nodaļā ar nosaukumu “Pretendēšana uz alternatīvo aizsardzību”, ir noteikts:

“Smagu kaitējumu veido:

a) nāves sods vai tā izpilde vai

b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī, vai

c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.”

²⁵ Saskaņā ar Direktīvas 38. un 39. pantu tā stājās spēkā 2004. gada 20. oktobrī un bija jātransponē vēlākais 2006. gada 10. oktobrī.

Valsts tiesiskais regulējums

- 26 Saskaņā ar Likuma par patvēruma procedūru (*Asylverfahrensgesetz*, turpmāk tekstā — “*AsylVfG*”) 3. panta 1. punktu:

“Ārvalstnieks ir bēglis [Ženēvas konvencijas] izpratnē, ja viņam viņa pilsonības valstī draud briesmas Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos [*Aufenthaltsgesetz*] 60. panta 1. punkta nozīmē [..].”

- 27 Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos 60. panta, kas ir iekļauts nodaļā, kura veltīta uzturēšanās beigām un kuras nosaukums ir “Aizliegums izraidīt no valsts”, 1. punktā ir noteikts:

“Saskaņā ar [Ženēvas] konvenciju ārvalstnieku nevar izraidīt no vienas valsts uz citu valsti, kurā viņa dzīvība vai viņa brīvība ir apdraudēta rases, reliģijas, tautības, piederības kādai sociālai grupai vai politisko uzskatu dēļ. [..]”

- 28 *AsylVfG*, kurā grozījumi ir izdarīti ar 2007. gada 19. augusta likumu par direktīvu transponēšanu uzturēšanās tiesību un patvēruma tiesību jomā (*Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union*) (BGBl. 2007 I, 1970. lpp.), 73. panta 1. punkta pirmajā un otrajā teikumā ir noteikts:

“Piešķirtais patvēruma vai bēgļa statuss tiek nekavējoties izbeigts, ja vairs nepastāv nosacījumi, kas bija to pamatā. It īpaši tas ir gadījumā, kad vairs nepastāv apstākļi,

pamatojoties uz kuriem ārvalstniekam tika piešķirtas patvēruma tiesības vai bēgļa statuss, un tāpēc viņš vairs nevar atteikties no savas pilsonības valsts aizsardzības [..].”

- 29 Saskaņā ar tā paša *AsylVfG* 73. panta 1. punkta trešo teikumu piešķirtais patvērums un bēgļa statuss netiek izbeigts, “ja ārvalstnieks var norādīt primārus iemeslus, kas saistīti ar vajāšanu, kura pret viņu bijusi vērsta pagātnē, lai atteiktos no savas pilsonības valsts aizsardzības [..].”

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

- 30 1999.–2002. gadā prasītāji pamata lietā iebrauca Vācijā, kur viņi iesniedza patvēruma pieteikumus.
- 31 Savu attiecīgo pieteikumu pamatojumam viņi norāda dažādus iemeslus, kas viņiem lika baidīties, ka Irākā viņus varētu vajāt partija *Baas de Saddam Hussein*.
- 32 *Bundesamt* [Federālā pārvalde] viņiem piešķīra bēgļa statusu 2001. un 2002. gadā.
- 33 2004. un 2005. gadā, ņemot vērā situācijas attīstību Irākā, *Bundesamt* uzsāka procedūras, lai atceltu ieinteresētajām personām piešķirto bēgļa statusu.

- 34 Šo procedūru beigās tas minēto personu statusu faktiski atcēla ar lēmumiem, kas pieņemti laikā no 2005. gada janvāra līdz augustam.
- 35 Ar spriedumiem, kas taisīti laika posmā no 2005. gada jūlija līdz oktobrim, kompetentās administratīvās tiesas atcēla lēmumus par bēgļa statusa atcelšanu. Tās pēc būtības nolēma, ka, ņemot vērā ārkārtīgi nestabilo situāciju Irākā, nevarēja secināt, ka pastāv ilgstošas un stabilas izmaiņas situācijā, kas pamatotu piešķirto bēgļu statusa atcelšanu.
- 36 Izskatot Vācijas Federatīvās Republikas apelācijas sūdzības, kompetentās administratīvās augstākās tiesas ar spriedumiem, kas taisīti 2006. gada martā un augustā, atcēla pirmās instances tiesas spriedumus un noraidīja prasības atcelt lēmumus par bēgļu statusa atcelšanu. Atsaucoties uz būtiskām izmaiņām situācijā Irākā, tās atzina, ka prasītāji pamata lietās šobrīd bija pasargāti no vajāšanas, kas notikusi atbilstoši agrākajam režīmam, un ka nekādi jauni ļoti iespējami vajāšanas draudi tiem nedraudēja citu iemeslu dēļ.
- 37 Prasītāji pamata lietās par apelācijas instancē taisītajiem spriedumiem “Revision” kārtībā iesniedza kasācijas sūdzības *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā administratīvajā tiesā], lai panāktu, ka tiek apstiprināti pirmajā instancē taisītie spriedumi.
- 38 Minētā tiesa uzskata, ka bēgļa statusa izbeigšana notiek tad, ja, pirmkārt, situācija, kas pastāv bēgļa izcelsmes valstī, ir būtiski, nevis tikai pagaidām mainījusies un ja vairs nepastāv apstākļi, kas pamato viņa bailes tikt vajātam un pamatojoties uz kuriem

viņš tika atzīts par bēgli, un, otrkārt, ja ieinteresētajai personai nav citu iemeslu baidīties tikt “vajātai” Direktīvas nozīmē.

- 39 Tā uzskata, ka frāzei “valsts aizsardzība”, uz kuru ir atsauce Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunktā, ir tāda pati nozīme kā frāzei “šīs valsts aizsardzība”, kas ir izmantota Direktīvas 2. panta c) punktā, un tā attiecas tikai uz aizsardzību pret vajāšanu.
- 40 Vispārējiem draudiem nav piemērojama ne minētajā direktīvā, ne Ženēvas konvencijā paredzētā aizsardzība. Jautājumu par to, vai bēglis var būt spiests atgriezties savā izcelsmes valstī, kaut arī tajā pastāv vispārēji draudi, nevar izskatīt saistībā ar bēgļa statusa atcelšanu atbilstoši *AsylVfG* 73. panta 1. punktam. Šādu jautājumu varētu izskatīt tikai vēlāk, kad ir jānoskaidro, vai attiecīgā persona ir jānosūta atpakaļ uz tās izcelsmes valsti.
- 41 Iesniedzējtiesa uzsver, ka atbilstoši secinājumiem, kas izdarīti apelācijas tiesvedības stadijā un kas tai ir saistoši, prasītāji pamata lietās nevar atsaukties uz sekām, kas izriet no iepriekšējām vajāšanas darbībām, lai atteiktos atgriezties Irākā. Tā secina, ka tajā nevar atsaukties uz “primāriem iemesliem”, kas saistīti ar iepriekšēju vajāšanu, kura ir paredzēta *AsylVfG* 73. panta 1. punkta trešajā teikumā, kā arī Ženēvas konvencijas 1. panta C daļas 5. punkta otrajā teikumā.
- 42 Tā tomēr norāda, ka bēgļa statusa atcelšana nebūt neizraisa tiesību uzturēties Vācijā zaudēšanu.

43 Šādos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* nolēma apturēt tiesvedību un katrā no pamata lietām uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [..] Direktīvas [..] 11. panta 1. punkta e) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka — neņemot vērā [Ženēvas] Konvencijas 1. panta C daļas 5. punkta otro teikumu — persona zaudē bēgļa statusu tad, ja apstākļi, ar ko bija pamatotas bēgļa bailes no vajāšanas šīs direktīvas 2. panta c) punkta nozīmē un saistībā ar kuriem tika piešķirts bēgļa statuss, vairs nepastāv un viņam nav arī citu iemeslu baidīties no vajāšanas minētā 2. panta c) punkta nozīmē?

- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzīga, vai bēgļa statusa zaudēšana saskaņā ar Direktīvas [..] 11. panta 1. punkta e) apakšpunktu nozīmē arī to, ka bēgļa valstspiederības valstī:
 - a) ir aizsardzības dalībnieks Direktīvas 7. panta 1. punkta izpratnē, un vai šajā sakarā pietiek, ka aizsardzību ir iespējams nodrošināt tikai ar starptautisku bruņoto spēku palīdzību,

 - b) bēglim nedraud būtisks kaitējums Direktīvas 15. panta nozīmē, kas izraisa alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanu saskaņā ar šīs pašas direktīvas 18. pantu, un/vai

 - c) situācija no drošības viedokļa ir stabila un vispārējie dzīves apstākļi ir nodrošināti vismaz minimālā līmenī?

3) Vai situācijā, kad vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem attiecīgajai personai tika piešķirts bēgļa statuss, jauni, atšķirīgi apstākļi, kas pamato bailes par vajāšanu:

a) ir jāvērtē pēc tāda varbūtības kritērija, kāds tika piemērots, atzīstot bēgļa statusu, vai ir jāpiemēro cits kritērijs un/vai

b) ir jāvērtē, ievērojot Direktīvas [...] 4. panta 4. punktā noteikto pierādīšanas pienākuma atvieglojumu?"

⁴⁴ Ar Tiesas priekšsēdētāja 2008. gada 25. jūnija rīkojumu lietas no C-175/08 līdz C-179/08 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2008. gada 4. augusta rīkojumu lieta C-177/08 tika nošķirta no šīm lietām un izslēgta no Tiesas reģistra.

Par Tiesas kompetenci

⁴⁵ Pamata lietās prasītāji savus starptautiskās aizsardzības pieteikumus iesniedza pirms Direktīvas stāšanās spēkā, proti, pirms 2004. gada 20. oktobra.

⁴⁶ Gadījumā, ja bēglis ir zaudējis savu statusu saskaņā ar Direktīvas 11. pantu, tās 14. panta 1. punktā minēto statusu ir paredzēts atcelt tikai tad, ja starptautiskās aizsardzības pieteikums ir bijis iesniegts pēc minētās direktīvas stāšanās spēkā.

47 Tā kā iesniedzējtiesa ir uzdevusi jautājumus, kas saistīti ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, uz tiem līdz ar to *rationæ temporis* neattiecas Direktīva.

48 Tomēr ir jāatgādina, ka, ja valsts tiesu uzdotie jautājumi ir par Kopienų tiesību normu interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu. Nedz no EKL 68. un 234. panta noteikumiem, nedz no pēdējā minētajā tiesību normā noteiktās procedūras mērķa neizriet, ka EK līguma izstrādātāji būtu vēlējušies no Tiesas kompetences izslēgt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu par kādu direktīvu gadījumā, kad kādas dalībvalsts tiesībās ir atsauce uz šīs direktīvas noteikumu saturu, lai noteiktu tiesību normas, kas piemērojamas tikai šīs dalībvalsts iekšējai situācijai. Šādā gadījumā Kopienų interesēs ir tas, ka, lai novērstu interpretācijas atšķirības nākotnē, no Kopienų tiesībām pārņemtie noteikumi tiek interpretēti vienvēidīgi, neatkarīgi no apstākļiem, kādos šos noteikumus ir paredzēts piemērot (skat. 2006. gada 16. marta spriedumu lietā C-3/04 *Poseidon Chartering*, Krājums, I-2505. lpp., 15. un 16. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

49 Šajā lietā iesniedzējtiesa uzsver, ka ar likumu, ar ko tika transponētas direktīvas uzturēšanās tiesību un patvēruma tiesību jomā un kas stājās spēkā 2007. gada 28. augustā, un no kura izriet jaunā *AsylVfG* 73. panta 1. punkta redakcija, tika transponēts Direktīvas 11. un 14. pants, neierobežojot šo noteikumu piemērojamību laikā, kā rezultātā šīs valsts tiesību normas ir piemērojamas starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti pirms Direktīvas stāšanās spēkā.

50 Šajos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 51 Direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 63. panta pirmās daļas 1) punkta c) apakšpunktu, kurā Eiropas Savienības Padomei bija uzdots veikt pasākumus, kas saistīti ar patvērumu, saskaņā ar Ženēvas konvenciju, kā arī citiem attiecīgajiem Līgumiem obligāto standartu jomā saistībā ar nosacījumiem, kas ir jāizpilda trešo valstu pilsoņiem, lai varētu pretendēt uz bēgļa statusu.
- 52 No Direktīvas preambulas trešā, sešpadsmitā un septiņpadsmitā apsvēruma izriet, ka Ženēvas konvencija veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam un ka Direktīvas noteikumi, kas attiecas uz bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī uz tā saturu, ir pieņemti, lai palīdzētu dalībvalstu kompetentajām iestādēm piemērot šo konvenciju, pamatojoties uz kopīgiem jēdzieniem un kritērijiem.
- 53 Līdz ar to Direktīvas noteikumu interpretācija ir jāveic, ņemot vērā tās vispārējo struktūru un mērķi, ievērojot Ženēvas konvenciju un citus atbilstošos Līgumus, kas ir paredzēti EKL 63. panta pirmās daļas 1) punktā.

- 54 Šī interpretācija, kā tas izriet no Direktīvas preambulas desmitā apsvēruma, ir jāveic, ievērojot arī pamattiesības, kā arī principus, kas ir atzīti Hartā.

Par pirmo jautājumu

- 55 Uzdotot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka persona zaudē savu bēgļa statusu, ja apstākļi, kas pamatoja bailes par vajāšanu kāda no Direktīvas 2. panta c) punktā paredzētajiem iemesliem dēļ un saistībā ar kuriem viņa tika atzīta par bēgli, vairs nepastāv un ja viņai nav citu iemeslu baidīties no “vajāšanas” Direktīvas 2. panta c) punkta nozīmē.

- 56 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2. panta c) punktu bēglis ir trešās valsts valstspiederīgais, kas atrodas ārpus valsts, kuras piederīgais viņš ir, “jo viņš pamatoti baidās no vajāšanas” rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, un kas nespēj vai “šādu baiļu dēļ” nevēlas pieņemt šis valsts “aizsardzību”.

- 57 Tādējādi attiecīgajam valstspiederīgajam viņa izcelsmes valstī pastāvošo apstākļu dēļ ir jāstopas ar pamatotām bailēm no viņa vajāšanas, pamatojoties vismaz uz vienu no pieciem iemesliem, kas minēti Direktīvā un Ženēvas konvencijā.

- 58 Šie apstākļi pierāda, ka trešās valstis neaizsargā savu valstspiederīgo no vajāšanas.
- 59 Šie apstākļi ir iemesls tam, kāpēc ieinteresētā persona nespēj vai pamatoti atsakās no savas izcelsmes valsts "aizsardzības" Direktīvas 2. panta c) punkta nozīmē, proti, ņemot vērā šis valsts spēju novērst vajāšanu vai sodīt par to.
- 60 Tādējādi tie ir noteicoši bēgļa statusa piešķiršanai.
- 61 Saskaņā ar Direktīvas 4. panta 1. punktu fakti un apstākļi bēgļa statusa piešķiršanai tiek novērtēti, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju.
- 62 Saskaņā ar Direktīvas 13. pantu dalībvalsts pieteikuma iesniedzējam piešķir bēgļa statusu tad, ja viņš atbilst tās 9. un 10. pantā paredzētajiem nosacījumiem.
- 63 Direktīvas 9. pantā ir definēti apstākļi, kas darbības ļauj uzskatīt par vajāšanu. Šajā sakarā 9. panta 1. punktā ir precizēts, ka attiecīgajiem faktiem ir jābūt "pietiekami smagiem" to rakstura vai biežuma dēļ, lai tie veidotu "cilvēka pamattiesību smagu pārkāpumu", vai vairāku pasākumu akumulācijai, kas ir "pietiekami smagi", lai ietekmētu indivīdu līdzīgi "cilvēka pamattiesību smagam pārkāpumam".

- 64 Direktīvas 9. panta 3. punktā ir piebilsts, ka ir jābūt saiknei starp Direktīvas 10. pantā minētajiem vajāšanas iemesliem un vajāšanas darbībām.
- 65 Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunktā tāpat kā Ženēvas konvencijas 1. panta C daļas 5. punktā ir paredzēts, ka bēgļa statuss tiek zaudēts, ja apstākļi, saistībā ar kuriem šis statuss tika piešķirts, vairs nepastāv, proti, citiem vārdiem sakot, ja nav izpildīti bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumi.
- 66 Nosakot, ka tad, ja minētie apstākļi “vairs nepastāv”, valstspiederīgais “vairs nevar atteikties no savas valstspiederības valsts aizsardzības”, pašā minētā panta formulējumā ir paredzēta cēloņsakarība starp apstākļu maiņu un to, ka ieinteresētā persona nevar turpināt atteikties no izcelsmes valsts aizsardzības un tādējādi saglabāt savu bēgļa statusu, jo viņa sākotnējās bailes no vajāšanas vairs nav pamatotas.
- 67 Tā kā tajā ir noteikts, ka valstspiederīgais “vairs nevar atteikties” no savas valstspiederības valsts aizsardzības, tas nozīmē, ka attiecīgā “aizsardzība” ir tā pati, kas līdz šim nepastāvēja, proti, aizsardzība pret Direktīvā paredzēto vajāšanu.
- 68 Tādējādi apstākļi, kas pierāda izcelsmes valsts nespēju vai tieši pretēji spēju nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu, ir izšķirošie, veicot vērtējumu, kura rezultātā tiek piešķirts vai attiecīgā gadījumā atbilstoši izbeigts bēgļa statuss.

- 69 Līdz ar to bēgļa statuss izbeidzas, ja attiecīgais valstspiederīgais savas izcelsmes valstī vairs nav pakļauts apstākļiem, kas liecina par minētās valsts nespēju viņam nodrošināt aizsardzību no vajāšanas, kas tiks īstenota pret viņu viena no pieciem Direktīvas 2. panta c) punktā minētajiem iemesliem dēļ. Šāda izbeigšana tādējādi nozīmē, ka apstākļu maiņas dēļ vairs nepastāv iemesli, kuru dēļ tika piešķirts bēgļa statuss.
- 70 Lai secinātu, ka bēgļa bailes no vajāšanas vairs nav pamatotas, kompetentajām iestādēm, ņemot vērā Direktīvas 7. panta 2. punktu un bēgļa individuālo situāciju, ir jāpārbauda, vai attiecīgās trešās valsts aizsardzības dalībnieks vai dalībnieki ir veikuši saprātīgus pasākumus, lai aizkavētu vajāšanu, ka tādējādi tiem ir efektīva tiesību sistēma, kas ļauj atklāt, apsūdzēt un sodīt par darbībām, kas veido vajāšanu, un ka ieinteresētajam valstspiederīgajam viņa bēgļa statusa izbeigšanās gadījumā ir pieejama šāda aizsardzība.
- 71 Šīs pārbaudes rezultātā kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, pirmkārt, iestāžu, pārvalžu un drošības spēku darbības apstākļi un, otrkārt, visas trešās valsts grupas vai organizācijas, kas savas darbības vai bezdarbības dēļ varētu būt avots vajāšanai, kas vērsta pret personu, kura saņēmusi bēgļa statusu, tai atgriežoties šajā valstī. Saskaņā ar Direktīvas 4. panta 3. punktu, kas attiecas uz faktu un apstākļu maiņu, šīs iestādes var ņemt vērā izcelsmes valsts likumus un noteikumus, kā arī veidu, kādā tie tiek piemēroti, un to, kādā mērā šajā valstī tiek nodrošināta cilvēka pamattiesību ievērošana.

- 72 Direktīvas 11. panta 2. punktā turklāt ir paredzēts, ka kompetento iestāžu konstatētā apstākļu maiņa ir “tik nozīmīga un [..] tai ir tik pastāvīgs raksturs”, ka bēgļa bailes no vajāšanas vairs nevar uzskatīt par pamatotām.
- 73 Apstākļu maiņa ir “nozīmīga un tai ir pastāvīgs raksturs” Direktīvas 11. panta 2. punkta nozīmē, ja faktorus, kas pamatoja bēgļa bailes no vajāšanas, var uzskatīt par tādiem, kas ilgstoši ir novērsti. Apstākļu maiņas nozīmīguma un pastāvīgā rakstura vērtējums tādējādi ir saistīts ar to, ka nav pamatotu baiļu no vajāšanas, kas veido smagus cilvēka pamattiesību pārkāpumus Direktīvas 9. panta 1. punkta nozīmē.
- 74 Jāprecizē, ka aizsardzības dalībnieks vai dalībnieki, saistībā ar kuriem tiek novērtēts, vai ir mainījušies apstākļi izcelsmes valstī, saskaņā ar Direktīvas 7. panta 1. punktu ir vai nu pati valsts, vai arī partijas vai organizācijas, to skaitā, starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku tās teritorijas daļu.
- 75 Saistībā ar pēdējo punktu ir jāatzīst, ka Direktīvas 7. panta 1. punkts pieļauj, ka aizsardzību var nodrošināt starptautiskas organizācijas, to skaitā, izvietojot militāros spēkus trešās valsts teritorijā.

76 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild tā, ka Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka:

- persona zaudē savu bēgļa statusu tad, ja, ņemot vērā apstākļu maiņu, kas ir nozīmīga un kam ir pastāvīgs raksturs, un kas ir notikusi attiecīgajā trešā valstī, apstākļi, kas pamatoja bailes, ka tā tiks vajāta viena no Direktīvas 2. panta c) punktā minētajiem iemesliem dēļ, saistībā ar kuriem tā tika atzīta par bēgli, vairs nepastāv un ja tai nav citu iemeslu baidīties no “vajāšanas” Direktīvas 2. panta c) punkta nozīmē;

- lai novērtētu apstākļu maiņu, dalībvalsts kompetentajām iestādēm, ņemot vērā bēgļa individuālo situāciju, ir jāpārbauda, vai Direktīvas 7. panta 1. punktā paredzētais aizsardzības dalībnieks vai dalībnieki ir veikuši saprātīgus pasākumus, lai novērstu vajāšanu, vai tiem tādējādi ir efektīva tiesību sistēma, kas ļauj atklāt, apsūdzēt un sodīt par darbībām, kas veido vajāšanu, un vai ieinteresētajiem valstspiederīgajiem bēgļa statusa izbeigšanās gadījumā būs pieejama šī aizsardzība;

- Direktīvas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie aizsardzības dalībnieki var būt arī starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku tās teritorijas daļu, to skaitā, izvietojot militāros spēkus tās teritorijā.

Par otro jautājumu

- 77 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, kā arī šī sprieduma 74. un 75. punktā sniegtos precizējumus, uz otro jautājumu nav jāatbild.
- 78 Tomēr, runājot par šī otrā jautājuma b) daļā iekļauto jautājumu, katrā ziņā ir jāuzsver, ka Direktīvā saistībā ar jēdzienu “starptautiskā aizsardzība” ir reglamentēti divi atšķirīgi aizsardzības režīmi, proti, pirmkārt, bēgļa statuss, un, otrkārt, alternatīvais aizsardzības statuss, jo Direktīvas 2. panta e) punktā ir noteikts, ka persona, kas ir tiesīga uz alternatīvo aizsardzību, ir tā, “ko nevar kvalificēt kā bēgli”.
- 79 Tādējādi, ja vien ievēro attiecīgās abu aizsardzības režīmu darbības jomas, pirmā aizsardzības režīma izbeigšana nevar būt pakārtota konstatējumam, ka nav izpildīti otrā aizsardzības režīma piemērošanas nosacījumi.
- 80 Direktīvas sistēmā iespējama bēgļa statusa zaudēšana notiek, neietekmējot attiecīgās personas tiesības pieprasīt piešķirt alternatīvās aizsardzības statusu, ja ir izpildīti visi Direktīvas 4. pantā paredzētie nosacījumi, kam ir jābūt izpildītiem, lai pierādītu, ka ir izpildīti atbilstošie Direktīvas 15. pantā paredzētie nosacījumi, lai pamatotu šādu aizsardzību.

Par trešo jautājumu

Ievada apsvērumi

- 81 Trešais jautājums attiecas uz situāciju, kādā hipotētiski jau ir konstatēts, ka nepastāv apstākļi, kuru dēļ tika piešķirts bēgļa statuss.
- 82 Tā attiecas uz apstākļiem, kādos kompetentās iestādes vajadzības gadījumā pirms šī statusa izbeigšanās konstatēšanas pārbauda, vai pastāv citi apstākļi, kas pamato to, ka ieinteresētā persona varētu pamatoti baidīties no vajāšanas.
- 83 Minētā pārbaude ir saistīta ar vērtējumu, kas analogs tam, kurš tiek veikts, pārbaudot sākotnējo pieteikumu piešķirt bēgļa statusu.

Par trešā jautājuma a) daļā iekļauto jautājumu

- 84 Uzdotot trešā jautājuma a) daļā iekļauto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai tad, ja apstākļi, kas lika piešķirt bēgļa statusu, vairs nepastāv un ja dalībvalsts kompetentās iestādes pārbauda, ka nepastāv citi apstākļi, kuri pamato attiecīgās personas bailes no vajāšanas, vai nu tā paša iemesla dēļ, kas pastāvēja sākotnēji, vai arī kāda cita iemesla dēļ, kurš ir uzskaitīts Direktīvas 2. panta c) punktā, iespējamības kritērijs, kas tiek izmantots, lai novērtētu risku, kurš izriet no šiem citiem apstākļiem, ir tas pats, kas tika piemērots, piešķirot bēgļa statusu.

85 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka:

- šis iespējamības kritērijs ir piemērojams, novērtējot, cik liels ir risks faktiski ciest no vajāšanas konkrētā situācijā, kāda pastāv, sadarbojoties dalībvalstij un ieinteresētajai personai, uz kuru atsauce ir Direktīvas 4. panta 1. punktā un 14. panta 2. punktā;

- saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punktu atbilstošajiem pārbaudītajiem faktiem ir jābūt pietiekami smagiem.

86 Jāatzīst, ka grūtības, kādas ir sākumā, izpildot atbilstošos nosacījumus, lai novērtētu apstākļus, tikai no faktu esamības viedokļa var izrādīties lielākas vai mazākas atkarībā no konkrētā gadījuma.

87 Šajā sakarā personai, kas pēc tam, kad vairākus gadus kā bēglis uzturējusies ārpus savas izcelsmes valsts, atsaucas uz citiem apstākļiem, lai pamatotu bailes no vajāšanas, parasti nav to pašu iespēju, lai novērtētu risku, kādam tā būs pakļauta savā izcelsmes valstī salīdzinājumā ar pieteikuma iesniedzēju, kas nesen ir pametis savu izcelsmes valsti.

88 Savukārt prasības, kas jāievēro, novērtējot izpildītos nosacījumus, neatšķiras ne pieteikuma par bēgļa statusa piešķiršanu izskatīšanas stadijā, ne arī, izskatot jautājumu par šī statusa saglabāšanu, ja pēc tam, kad ir konstatēts, ka apstākļi, kas lika to piešķirt, vairs nepastāv, tiek novērtēti citi apstākļi, kas var likt rasties pamatotām bailēm no vajāšanas.

- 89 Šajās divās pārbaudes stadijās vērtējums attiecas uz vienu un to pašu jautājumu, vai apstākļi veido vai neveido tādus draudus, ka attiecīgajai personai, ņemot vērā tās individuālo situāciju, var būt pamats baidīties no faktiskas vajāšanas.
- 90 Šis riska lieluma vērtējums katrā ziņā jāveic uzmanīgi un rūpīgi, jo runa ir par jautājumiem, kas ir saistīti ar personas neaizskaramību un ar individuālām brīvībām, proti, par jautājumiem, kas ir saistīti ar Savienības pamatvērtībām.
- 91 Tādējādi uz trešā jautājuma a) daļā iekļauto jautājumu ir jāatbild tā, ka tad, ja apstākļi, kuru dēļ tika piešķirts bēgļa statuss, vairs nepastāv un ja dalībvalsts kompetentās iestādes noskaidro, ka nepastāv citi apstākļi, kuri pamato attiecīgās personas bailes no vajāšanas, vai nu tā paša iemesla dēļ, kas pastāvēja sākotnēji, vai arī kāda cita Direktīvas 2. panta c) punktā uzskaitīta iemesla dēļ, iespējamības kritērijs, kas tiek izmantots, novērtējot risku, kuru rada šie citi apstākļi, ir tas pats, kas tika piemērots, piešķirot bēgļa statusu.

Par trešā jautājuma b) daļā iekļauto jautājumu

- 92 Uzdotot trešā jautājuma b) daļā iekļauto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 4. panta 4. punkts, kurā saistībā ar pierādījumu spēku ir norādes uz vajāšanas darbību vai iepriekšēju vajāšanas draudu apmēru, ir piemērojams tad, ja kompetentās iestādes ir paredzējušas atcelt bēgļa statusu saskaņā ar Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunktu un ja ieinteresētā persona, lai pamatotu to, ka pastāv pamatotās bailes no vajāšanas, atsaucas uz apstākļiem, kas nav tie, saistībā ar kuriem tā tika atzīta par bēgli.

- 93 Šajā sakarā ir jāsecina, ka Direktīvas 4. panta 4. punktu ir paredzēts piemērot tad, ja kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai apstākļi, ko tās pārbauda, pamato pieteikuma iesniedzēja pamatotas bailes no vajāšanas.
- 94 Šī situācija rodas galvenokārt stadijā, kad tiek izskatīts sākotnējais pieteikums piešķirt bēgļa statusu, ja pieteikuma iesniedzējs atsaucas uz vajāšanas darbībām vai iepriekšējiem vajāšanas draudiem kā norādēm par to, ka viņam ir pamatotas bailes, ka attiecīgā vajāšana notiks, viņam atgriežoties izcelsmes valstī. Pierādījuma spēku, kas Direktīvas 4. panta 4. punktā piešķirts šādām vajāšanas darbībām vai iepriekšējiem vajāšanas draudiem, kompetentās iestādes ņems vērā ar nosacījumu — kas izriet no Direktīvas 9. panta 3. punkta —, ka šīs darbības un draudi ir saistīti ar vajāšanas iemeslu, uz kuru atsaucas persona, kas pieprasa aizsardzību.
- 95 Gadījumā, kas ir paredzēts uzdotajā jautājumā, vērtējums, kurš jāveic kompetentajām iestādēm attiecībā uz to, vai pastāv citi apstākļi, kas nav tie, saistībā ar kuriem tika piešķirts bēgļa statuss, kā tas ir norādīts šī sprieduma 83. punktā, ir analogs tam, kas veikts, izskatot sākotnējo pieteikumu.
- 96 Šajā gadījumā Direktīvas 4. panta 4. punkts var tikt piemērots tad, ja vajāšanas darbības vai iepriekšēji vajāšanas draudi pastāv un ir saistīti ar vajāšanas iemeslu, kas pārbaudīts šajā stadijā.
- 97 Tā tas varētu būt gadījumā, ja bēglis atsaucas uz vajāšanas iemeslu, kas nav tas, kurš pastāvēja bēgļa statusa piešķiršanas brīdī, un ja:
- pirms viņa sākotnējā starptautiskās aizsardzības pieteikuma viņš cieta no vajāšanas vai vajāšanas draudiem, kas īstenoti šī cita iemesla dēļ, bet uz kuriem viņš tolaik neatsaucās;

- viņš cieta no vajāšanas vai vajāšanas draudiem minētā iemesla dēļ pēc aizbraukšanas no izcelsmes valsts un ja šo vajāšanas darbību vai vajāšanas draudu avots ir šis iemesls.
- 98 Savukārt gadījumā, kad bēglis, atsaucoties uz to pašu vajāšanas iemeslu, kāds pastāvēja brīdī, kad tika piešķirts bēgļa statuss, kompetentajās iestādēs apgalvo, ka pēc faktu, kuru dēļ tika piešķirts bēgļa statuss, izbeigšanās radās citi fakti, kas saistīti ar bailēm no vajāšanas šī paša iemesla dēļ, veicamais vērtējums parasti ir saistīts nevis ar Direktīvas 4. panta 4. punktu, bet gan ar tās 11. panta 2. punktu.
- 99 Tieši ņemot vērā pēdējo minēto tiesību normu, kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai minētā apstākļu maiņa, ko veido, piemēram, vajātāja izzušana, kurai seko cita vajātāja parādīšanās, ir pietiekami nozīmīga, lai bēgļa bailes no vajāšanas vairs nevarētu uzskatīt par pamatotām.
- 100 Līdz ar to uz trešā jautājuma b) daļā iekļauto jautājumu ir jāatbild tā, ka:
- Direktīvas 4. panta 4. punkts, kurā saistībā ar pierādījumu spēku ir norādes uz vajāšanas darbību vai iepriekšēju vajāšanas draudu apmēru, var būt piemērojams tad, ja kompetentās iestādes ir paredzējušas atcelt bēgļa statusu saskaņā ar Direktīvas 11. panta 1. punkta e) apakšpunktu un ja ieinteresētā persona, lai pamatotu to, ka pastāv pamatotas bailes no vajāšanas, atsaucas uz apstākļiem, kas nav tie, saistībā ar kuriem tā tika atzīta par bēgli;

- tomēr tā tas parasti varētu būt tikai tādā gadījumā, ja vajāšanas iemesls atšķiras no tā, kas pastāvēja bēgļa statusa piešķiršanas brīdī, un ja pastāv vajāšanas darbības vai iepriekšēji vajāšanas draudi, kas ir saistīti ar vajāšanas iemeslu, kurš pārbaudīts šajā stadijā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹⁰¹ Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu, 11. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka:**

- **persona zaudē savu bēgļa statusu tad, ja, ņemot vērā apstākļu maiņu, kas nozīmīga un kam ir pastāvīgs raksturs, un kas ir notikusi attiecīgajā trešā valstī, apstākļi, kas pamatoja bailes, ka tā tiks vajāta viena no Direktīvas**

2004/83 2. panta c) punktā minētajiem iemesliem dēļ, saistībā ar kuriem tā tika atzīta par bēgļa, vairs nepastāv un ja tai nav citu iemeslu baidīties no “vajāšanas” Direktīvas 2004/83 2. panta c) punkta nozīmē;

— lai novērtētu apstākļu maiņu, dalībvalsts kompetentajām iestādēm, ņemot vērā bēgļa individuālo situāciju, ir jāpārbauda, vai Direktīvas 2004/83 7. panta 1. punktā paredzētais aizsardzības dalībnieks vai dalībnieki ir veikuši saprātīgus pasākumus, lai novērstu vajāšanu, vai tiem tādējādi ir efektīva tiesību sistēma, kas ļauj atklāt, apsūdzēt un sodīt par darbībām, kas veido vajāšanu, un vai ieinteresētajiem valstspiederīgajiem bēgļa statusa izbeigšanās gadījumā būs pieejama šī aizsardzība;

— Direktīvas 2004/83 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie aizsardzības dalībnieki var būt arī starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku tās teritorijas daļu, to skaitā, izvietojot militāros spēkus tās teritorijā;

2) ja apstākļi, kuru dēļ tika piešķirts bēgļa statuss, vairs nepastāv un ja dalībvalsts kompetentās iestādes noskaidro, ka nepastāv citi apstākļi, kuri pamato attiecīgās personas bailes no vajāšanas, vai nu tā paša iemesla dēļ, kas pastāvēja sākotnēji, vai arī kāda cita Direktīvas 2004/83 2. panta c) punktā

uzskaitīta iemesla dēļ, iespējamības kritērijs, kas tiek izmantots, novērtējot risku, ko rada šie citi apstākļi, ir tas pats, kurš tika piemērots, piešķirot bēgļa statusu;

- 3) **Direktīvas 2004/83 4. panta 4. punkts, kurā saistībā ar pierādījumu spēku ir norādes uz vajāšanas darbību vai iepriekšēju vajāšanas draudu apmēru, var būt piemērojams tad, ja kompetentās iestādes ir paredzējušas atcelt bēgļa statusu saskaņā ar Direktīvas 2004/83 11. panta 1. punkta e) apakšpunktu un ja ieinteresētā persona, lai pamatotu to, ka pastāv pamatotas bailes no vajāšanas, atsaucas uz apstākļiem, kas nav tie, saistībā ar kuriem tā tika atzīta par bēgli. Tomēr tā tas parasti varētu būt tikai tādā gadījumā, ja vajāšanas iemesls atšķiras no tā, kas pastāvēja bēgļa statusa piešķiršanas brīdī, un ja pastāv vajāšanas darbības vai iepriekšēji vajāšanas draudi, kuri ir saistīti ar vajāšanas iemeslu, kas pārbaudīts šajā stadijā.**

[Paraksti]